

УДК 378:001.891

О. Л. Кірдан

Доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

Критерії ефективності управлінської діяльності керівника закладу вищої освіти

Низку проблем щодо ефективного управління закладами вищої освіти неможливо вирішити на державному, регіональному та інституційному рівнях без науково обґрунтованих та практично апробованих критеріїв ефективності управлінської діяльності керівника закладу вищої освіти. Відтак, вирішення теоретичних і практичних завдань щодо підвищення ефективності управлінської діяльності керівника закладу вищої освіти набуває все більшого значення у зв'язку із упровадженням концепції «Нова українська школа», Закону України «Про освіту» (2017 р.), зростанням вимог до його професійної компетентності, формуванням нових структур і форм управління.

У низці наукових праць обґрунтовано основні підходи до оцінювання ефективності діяльності закладів вищої освіти та їх керівників. Так, В. Степашком розроблено адаптовану до умов функціонування вищих навчальних закладів кваліметричну модель для оцінювання показників результативності управлінської діяльності керівника ВНЗ [1]. У дослідженні Н. Хворостяної та А. Гаращенко досліджено теоретично-методологічні основи визначення ефективності діяльності вищого навчального закладу як суб'єкта системи вищої освіти [2].

Переконана, що ефективність управлінської діяльності керівника є запорукою та наслідком неухильного дотримання державних вимог у сфері вищої освіти та позначається на позитивних соціально значущих результатах діяльності закладів вищої освіти. Моє переконання базується на аналізі низки аналітичних матеріалів, зокрема «Звіту про діяльність Державної інспекції навчальних закладів України за 2017 р.», у якому йдеться: «у ході перевірок вищих начальних закладів встановлено 285 порушень чинного законодавства з 15 критеріїв оцінки закладів вищої освіти» [3, с. 3]. З-поміж 5-ти найбільш ключових критеріїв оцінки діяльності вищих навчальних закладів, один

критерій – стан управлінської діяльності у вищому навчальному закладі перевірявся у всіх закладах вищої освіти у контексті «формування складу вченої (педагогічної) ради закладу вищої освіти, повноти виконання ними визначених повноважень, розробки внутрішніх регламентуючих документів та забезпечення їх виконання, звітування керівника перед трудовим колективом, контролю за виконанням прийнятих рішень. Всього виявлено 35 порушень, що становить 12% від загальної кількості порушень» [3, с. 3]. Отже, вищевказані критерії оцінки стану управлінської діяльності у закладі вищої освіти можуть одночасно слугувати критеріями оцінки ефективності управлінської діяльності керівника закладу вищої освіти.

Окрім того, вважаю за доцільне доповнити перелік критеріїв ефективності управлінської діяльності керівника закладу вищої освіти, запропонованих у програмі перевірки ДІНЗ України, такими:

Кр1 – критерій якості наукової роботи у закладі вищої освіти (питома вага штатних науково-педагогічних та наукових працівників закладу вищої освіти, які працюють за основним місцем роботи не менше одного року і мають не менше трьох наукових публікацій у періодичних виданнях, які на час публікації було включено до наукометричних баз Scopus, або Web of Science Core Collection, в загальному контингенті науково-педагогічних і наукових працівників, які працювали у закладі вищої освіти за основним місцем роботи за попередній календарний рік);

Кр2 – критерій диверсифікації джерел доходу закладу вищої освіти (питома вага коштів, отриманих за послуги за програмою наукових досліджень, як плата за освітні послуги, у тому числі іноземних здобувачів освітніх послуг);

Кр3 – критерій якості кадрового забезпечення (питома вага докторів наук, професорів віком до 65 років, які працювали у закладі вищої освіти за основним місцем роботи за попередній календарний рік);

Кр4 – критерій міжнародного визнання закладу вищої освіти (рейтинги QS World University Rankings, The Times Higher Education World University Rankings, Academic Ranking of World Universities та ін.);

Кр5 – критерій якості навчання (питома вага здобувачів освітніх послуг, які мають середній бал за результатами останньої екзаменаційної сесії 4,0 –5,0);

Кр6 – критерій чисельності студентів, питома вага іноземних студентів;

Кр7 – критерій питомої ваги акредитованих освітніх програм (спеціальностей);

Кр8 – критерій питомої ваги наявності/акредитованості аспірантури/докторантури до загальної чисельності акредитованих спеціальностей закладу вищої освіти;

Кр9 – інтегральний критерій щорічного самоаналізу керівником стану управлінської діяльності у закладі вищої освіти: Кр9.1 – критерій оптимальності структури управління закладом вищої освіти (згідно із статтями 30-37 ЗУ № 2984-III); Кр9.2 – критерій розподілу функціональних обов'язків (дублювання відсутнє згідно із статтями 32-37 ЗУ № 2984-III); Кр9.3 – критерій виконання положень Колективного договору (згідно із статтею 57 ЗУ № 2984-III).

Отже, запропоновані критерії допоможуть оцінити ефективність управлінської діяльності керівника закладу вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Степашко В.О. Система моніторингу і результативності управлінської діяльності керівника вищого навчального закладу / В. О. Степашко // Вісник післядипломної освіти. – 2016. – Вип. 16. – С. 157-164.
2. Хворостяна Н.В., Гаращенко А.К. Теоретико-методологічні основи визначення ефективності діяльності вищого навчального закладу / Н.В. Хворостяна, А.К. Гаращенко. – Режим доступу: <http://pte.diit.edu.ua/article/view/16852>
3. Звіт про діяльність Державної інспекції навчальних закладів України за 2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dinz.gov.ua/index.php/uk-ua/zvity/458-zvit-pro-diialnist-derzhavnoi-inspektsii-navchalnykh-zakladiv-ukrainy-za-2017-rik> (Дата звернення: 03.03.2018 р.)

Кирдан Е.Л. Критерии эффективности управленческой деятельности руководителя высшего учебного заведения. В статье проанализированы теоретико-практические основы определения эффективности деятельности руководителей высших учебных заведений. Предложен перечень критериев оценки эффективности управленческой деятельности руководителя высшего учебного заведения.

Kirdan E.L. Criteria for the effectiveness of managerial activity of the head of a higher educational institution. The article analyzes the theoretical and practical bases for determining the effectiveness of the activity of heads of higher educational institutions. A list of criteria for assessing the effectiveness of managerial activity of the head of a higher educational institution is proposed.